

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

KASTNER kontra MAGYARORSZÁG

(61568/00 sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2004. június 29.

A Kastner kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

J.-P. COSTA, *Elnök*

A.B. BAKA,

L. LOUCAIDES,

C. BİRSAN,

K. JUNGWIERT,

M. UGREKHELIDZE

A. MULARONI, *bírák*

és T.L. EARLY, *a Szekció hivatalvezető-helyettese*

2004. június 8-án zárt ülésen tartott tanácskozás után
az akkor elfogadott alábbi határozatot hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (61568/00 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Kastner Rezső (a "kérelmező") 2000. június 21-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A Magyar Kormányt (a "Kormány") képviselője, Höltszl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára képviselte.

1. 2002. november 26-án a Bíróság úgy határozott, hogy közli az eljárás elhúzásával kapcsolatos panaszt a Kormánnyal. Az Egyezmény 29. cikke 3. bekezdésének rendelkezései alapján úgy határozott, hogy a kérelem érdemét és elfogadhatóságát együtt vizsgálja.

A TÉNYEK

2. A kérelmező 1963-ban született és Budapesten él.

3. 1995. augusztus 18-án a kérelmező munkaügyi pert indított munkáltatója, a Budapesti Rendőrfőkapitányság ellen a Fővárosi Munkaügyi Bíróság előtt, követelve elvégzett túlmunkája ellenértékének a megtérítését. 1995. szeptember 22-én a kérelmező kiegészítette keresetét.

6. 1995. október 6-án a Munkaügyi Bíróság tárgyalást tartott és felhívta az alperest, hogy terjessze elő védekezését. Az alperes 1995. október 26-án eleget tett a felhívásnak. 1995. október 20-án és 1996. június 11-én pontosította keresetét.

7. 1996. július 1-jén a Munkaügyi Bíróság könyvszakértőt rendelt ki, akit szakvéleményének 90 napon belüli előterjesztésére hívott fel.

8. 1996. augusztus 28-án, október 16-án, december 17-én, továbbá 1997. január 16-án, február 7-én és május 12-én előterjesztett beadványaiban a kérelmező tovább pontosította, illetve kiegészítette keresetét.

9. 1997. június 23-án és október 28-án a kérelmező panaszt tett a Munkaügyi Bíróság elnökének amiatt, hogy a könyvszakértő nem terjesztette elő szakvéleményét. 1998 januárjában a Munkaügyi Bíróság visszavonta a könyvszakértő kirendelését.

10. 1998. január 15-én a kérelmező kilépett munkahelyéről.

4. 1998. április 27-én a kérelmező panaszt tett az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökénél a Munkaügyi Bíróság inaktivitása miatt. 1998. augusztus 6-án a Fővárosi Bíróság Munkaügyi Kollégiumának vezetője arról tájékoztatta a kérelmezőt, hogy az eljárás elhúzódását a többszörösen és gyakran pontatlanul előterjesztett kérelmezői keresetek, az alperesi oldal együttműködésének hiánya, továbbá a könyvszakértő által a végleges szakvélemény elkészítéséhez igénybe vett idő okozta.

12. 1998. május 5-én a Munkaügyi Bíróság felhívta az alperest, hogy 30 napon belül további tájékoztatást nyújtson a bíróságnak. Az alperes 1998. június 24-én tett eleget a felhívásnak.

13. A kérelmező 1998. június 22-én és július 13-án ismételten kiegészítette keresetét.

5. 1998. szeptember 2-án az alperes 353.396 forintot utalt át a kérelmező bankszámlájára.

6. 1998. szeptember 4-én és december 18-án a Munkaügyi Bíróság tárgyalást tartott. A december 18-i tárgyaláson a Munkaügyi Bíróság elrendelte, hogy a felek vitassák meg az egyezségkötés lehetőségét. A felek 1999. február 16-án egyeztető ülést tartottak.

7. 1999. február 19-én új bírót jelöltek ki az ügy tárgyalására.

8. 1999. április 26-án a Munkaügyi Bíróság új könyvszakértőt rendelt ki, akit felhívott arra, hogy szakvéleményét négy hónapon belül terjessze elő.

9. 1999. szeptember 9-én a kérelmező az új könyvszakértő kinevezésének visszavonását kérte azon az alapon, hogy a könyvszakértő nem terjesztette elő szakvéleményét az előírt határidőn belül. A könyvszakértő 1999. október 13-án terjesztette elő szakvéleményét.

19. 1999. november 1-én és 16-án a kérelmező ismét pontosította keresetét.

20. A 2000. február 9-én tartott tárgyaláson a Munkaügyi Bíróság meghallgatta a szakértő szakvéleményét. Mivel egyik fél sem fogadta el a könyvszakértői véleményt, 2000. február 28-án a Munkaügyi Bíróság harmadik szakértőként a Budapesti Könyvszakértői Intézetet rendelte ki. A Munkaügyi Bíróság egyúttal emlékeztette a feleket a jóhiszemű pervitel követelményére.

21. 2000. május 18-án és június 20-án a kérelmező ismét pontosította keresetét. Egyúttal elfogultsági kifogást terjesztett elő az elnöklő bíró ellen,

s kérte, hogy ügyét a Pest Megyei Munkaügyi Bírósághoz tegyék át. Kérelmét 2000. július 14-én elutasították.

22. 2000. július 28-án a Könyvszakértői Intézet előterjesztette szakvéleményét.

23. 2000. augusztus 8-án kelt végzésében a Munkaügyi Bíróság meghatározta a Könyvszakértői Intézet számára fizetendő szakértői díjat. 2000. szeptember 1-jén a kérelmező fellebbezett a végzés ellen. A Munkaügyi Bíróság az ügy iratait – tévesen – megküldte a Fővárosi Bíróságnak.

24. 2000. szeptember 6-án a kérelmező elutasította a szakvéleményt. 2000. szeptember 13-án ismét pontosította keresetét.

25. 2001. január 23-án ismét új bírót bíztak meg az ügy tárgyalásával.

26. 2001. március 30-án a kérelmező ismét pontosította keresetét. Ugyanezen a napon a Munkaügyi Bíróság tárgyalást tartott és részítéletet hozott. A részítélet arra kötelezte az alperest, hogy 110.309 forintot, továbbá ezen összeg kamatait fizesse meg a kérelmező számára. A részítélet 2001. június 9-én jogerőssé vált.

27. A többi követelés tekintetében a Munkaügyi Bíróság 2001. június 15-én tárgyalást tartott. Ugyanezen a napon a kérelmező ismét kiegészítette keresetét.

28. 2001. június 18-án a Munkaügyi Bíróság szakvéleményének kiegészítésére hívta fel a Könyvszakértői Intézetet.

29. 2001. június 25-én és 28-án a kérelmező ismét pontosította keresetét.

30. 2001. október 3-án a kérelmező a Könyvszakértői Intézet kinevezésének visszavonását kérte, és elfogultsági kifogást terjesztett elő a Fővárosi Munkaügyi Bíróság ellen. Indítványait 2001. november 6-án elutasították.

31. 2001. október 25-én a kérelmező ismét panaszt tett az Országos Igazságszolgáltatási Tanácsnál az eljárás elhúzódása miatt.

32. 2001. december 3-án a Könyvszakértői Intézet előterjesztette kiegészítő szakvéleményét.

33. 2002. február 13-án az Országos Igazságszolgáltatási Tanács tájékoztatta a kérelmezőt az eljárás elhúzódásával kapcsolatos vizsgálat eredményéről. Megállapítása szerint az eljárás elhúzódását az okozta, hogy a kérelmező összesen tizenkilenc alkalommal módosította keresetét.

34. 2002. február 14-én a Munkaügyi Bíróság újabb tárgyalást tartott, amelyen a kérelmező ismét kiegészítette keresetét.

35. 2002. február 28-án a Munkaügyi Bíróság tárgyalást tartott és ítéletet hirdetett. Elrendelte, hogy az alperes különböző címen 58.033, 395.541 valamint 25.707 forintot, továbbá ezen összegek kamatait fizesse meg a kérelmező számára, a kérelmező további követeléseit pedig elutasította. A kérelmező 2002. április 11-én, az alperes pedig április 12-én fellebbezett az ítélet ellen.

36. 2002. szeptember 11-én a Fővárosi Bíróság másodfokú bíróságként eljárva tárgyalást tartott. A Fővárosi Bíróság az elsőfokú bíróság által elfogadott kérelmezői igények tekintetében fenntartotta az elsőfokú ítéletet, a Munkaügyi Bíróság által elutasított kérelmezői igények tekintetében pedig hatályon kívül helyezte a 2002. február 28-i ítéletet, s az ügy ezen részét visszautalta a Munkaügyi Bíróság elé.

37. A folytatódó elsőfokú eljárásban a Munkaügyi Bíróság a kérelmezőt fennmaradt igényeinek kiegészítésére és pontosítására hívta fel. A kérelmező 2002. október 31-én tett eleget a felhívásnak. Az eljárás első fokon még folyamatban van.

38. Közben, 2002. október 17-én, a kérelmező felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a 2002. szeptember 11-i ítélet tekintetében. 2004. március 3-án a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kérelmező felülvizsgálat iránti kérelmét.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE AZ ELJÁRÁS HOSSZA TEKINTETÉBEN

10. A kérelmező panaszolta, hogy az eljárás hossza összeegyeztethetetlen az "ésszerű idő" követelményével. Az Egyezmény 4. és 5. cikkeire, továbbá a 6. cikk 1. bekezdésére és a 14. cikkre hivatkozott. Az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének releváns része kimondja:

"Mindenkinek joga van arra, hogy...bírósg tisztességesen és ésszerű időn belül... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában..."

11. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező ügyében a bíróságok ésszerű időn belül hoztak határozatot.

12. Az eljárás 1995. augusztus 18-án kezdődött és még nem ért véget. Ilyen módon három bírósági szinten több mint nyolc éve és nyolc hónapja tart.

A. Elfogadhatóság

13. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező által a 6. cikk alapján előterjesztett panasz az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben nem nyilvánvalóan megalapozatlan. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

A kérelmező által az eljárás hosszával kapcsolatban felhozott többi – nevezetesen az Egyezmény 4., 5. és 14. cikkeire alapozott – panaszt illetően a birtokában lévő anyagok fényében, és amennyiben a panaszok tekintetében hatáskörrel rendelkezik, a Bíróság nem találja nyomát annak, hogy a hivatkozott jogokat és szabadságokat megsértették volna. Ebből következően a kérelemnek ez a része nyilvánvalóan megalapozatlan, ezért az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése alapján el kell utasítani.

B. Érdem

14. A Kormány úgy érvelt, hogy az 1996. júliustól 1998. januárig terjedő időszaktól eltekintve az eljárás indokolatlan késedelem nélkül zajlott. A kérelmező magatartását illetően a Kormány fenntartotta, hogy a kérelmező jelentős mértékben hozzájárult az eljárás elhúzódásához azzal, hogy számos alkalommal kiegészítette keresetét.

15. A kérelmező vitatta ezeket az érveket.

16. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az eset egyedi körülményei fényében, a Bíróság esetjogában kidolgozott kritériumok figyelembe vételével kell megítélni, különös tekintettel az eset bonyolultságára, a kérelmező és a releváns hatóságok magatartására és arra, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára (ld. többek között *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

46. A Kormány nem állította, hogy az ügy különösen bonyolult lett volna, s a Bíróság sem lát okot arra, hogy másképpen vélekedjék.

17. A kérelmező magatartását illetően a Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező összesen húsz alkalommal pontosította keresetét. A hazai hatóságok két alkalommal figyelmeztették a kérelmezőt arra, hogy ne éljen vissza eljárásjogi jogaival, s hogy tartózkodjék keresetének állandó módosításától. Ezen körülmények között a Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező jelentős mértékben hozzájárult az eljárás elhúzódásához.

18. A bíróságok magatartását illetően a Bíróság észrevételezi, hogy 1995. október 6. és 1998. szeptember 4. között nem került sor tárgyalásra. Az ebből származó két év és tizenegy hónapos késedelem nem magyarázható azzal, hogy a Munkaügyi Bíróság ezen időszak alatt nem tudott szakvéleményt beszerezni, sem pedig azzal, hogy végzésében dokumentumok előterjesztésére hívta fel az alperest. Továbbá, a Bíróság észrevételezi, hogy a hazai bíróságoknak öt évre és öt hónapra – 1996. július

1-től 2001. december 3-ig – volt szükségük ahhoz, hogy végleges könyvszakértői véleményt szerezzenek be, s ez a késedelem jelentősen késleltette az elsőfokú ítélet meghozatalát. E késedelmet az Állam terhére kell róni.

19. Tekintettel az eljárás teljes hosszára, az Államnak betudható inaktív időszakokra és arra a tényre, hogy az eljárás jelenleg is folyamatban van, a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a kérelmező ügyében nem hoztak ésszerű időn belül határozatot. Ezért az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSE ÉS A 13. CIKK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE AZ ELJÁRÁS TISZTESSÉGES VOLTA TEKINTETÉBEN

20. A kérelmező az eljárás tisztességes voltával kapcsolatban is panaszt terjesztett elő. Az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére, és a 13. cikkre hivatkozott.

Elfogadhatóság

21. A Bíróság észrevételezi, hogy egyes kérelmezői keresetek tekintetében az eljárás jelenleg is első fokon folyamatban van (ld. fenti 37. bekezdés).

Ezért ez a panasz idő előtti. Azon kereseteket illetően, amelyekről 2004. március 3-i határozatában a Legfelsőbb Bíróság jogerősen döntött (ld. fenti 38. bek.) a Bíróság megállapítja, hogy a rendelkezésére álló iratok alapján nincs nyoma annak, hogy az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdése szerinti tisztességes eljárás követelményét megsértették volna.

Ebből következik, hogy a kérelemnek ezt a részét az Egyezmény 35. cikkének 1., 3. és 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

52. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

53. A kérelmező vagyoni és nem vagyoni kárának megtérítésére 20,299,018 forintot követelt.

54. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező követelései túlzottak.

55. Nincs bizonyíték arra vonatkozóan, hogy okozati kapcsolat állna fenn az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének megsértése és a kérelmező vagyoni kár megtérítésére irányuló követelése között. A Bíróság ezért elutasítja ezt az igényt. Másrészt azonban, tekintettel a kérelmező által okozott késedelemre is, a Bíróság 4.000 eurót ítél meg a kérelmező nem vagyoni kárának megtérítéseként.

B. Költségek és kiadások

56. A kérelmező ilyen címen nem támasztott követelést.

C. Késedelmi kamat

57. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *Elfogadhatónak nyilvánítja* az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján előterjesztett, az eljárás hosszával kapcsolatos panaszt;
2. A panasz többi részét *elfogadhatatlannal nyilvánítja*;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették;
4. *Megállapítja*:
  - (a) hogy az alperes Kormánynak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező nem vagyoni kárának megtérítéseként 4.000 eurót (négyezer euró) és az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie az alperes Állam nemzeti valutájában, a kifizetéskor érvényes átváltási árfolyam alkalmazásával;
  - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a kifizetés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;
5. A kérelmezők igazságos elégtétellel kapcsolatos további követeléseit egyhangúlag *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2004. június 29-én a
Bíróság Eljárási szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

T. L. EARLY
hivatalvezető-helyettes

J.-P. COSTA
elnök